



PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br. 02/L-24

O OBRAZOVANJU I OSPOSOBLJAVANJU ODRASLIH

Skupština Kosova,

Na osnovu Uredbe UNMIK-a br. 2001/9 od 15. maja 2001. godine o Ustavnom okviru za privremenu samoupravu na Kosovu i posebno Poglavlje 5.1 (e), 9.1.1. i 9.1.26. (a),

U cilju ostvarivanja aktivnosti za obrazovanje i osposobljavanje odraslih,

Usvaja:

ZAKON O OBRAZOVANJU I OSPOSOBLJAVANJU ODRASLIH

I - OPŠTE ODREDBE

Ciljevi obrazovanja za odrasle

Član 1

1.1. Ovaj zakon ima za cilj da promoviše obrazovanje i osposobljavanje tokom čitavog života za interesovane pojedince.

1.2. Zakon predstavlja osnov za sistem obrazovanja i osposobljavanja odraslih, uključujući i dopunsku nastavu i ostale oblike obrazovanja i osposobljavanja odraslih, koji se ne uređuju Zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju, visokom obrazovanju i o obrazovanju i stručnom osposobljavanju. Ovaj okvir ne primenjuje se na obrazovanje i osposobljavanje odraslih koje se pruža prema statutarnim mandatima vladinih institucija na osnovu Uredbe 2001/19 (izmenjena) ili koje se inače ostvaruje van institucija za obrazovanje i osposobljavanje koje se uređuje ovim zakonom.

1.3. Ministarstvo za obrazovanje nauku i tehnologiju, u okviru njenih zakonskih odgovornosti, stвориće neophodne preduslove kako bi odrasla lica savladali sklonosti, saznanja i stavova u skladu sa njihovim i potrebama društva.

Definicije

Član 2

“Akreditivna Agencija Kosova “(AAK)

„**Odraslo lice**“ je svako lice koje je navršilo 18. godina života, shodno Uredbi br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu. Ipak, odredbe ovog zakona se takođe odnose i na lica starija od 15. godina, odnosno uzrasta kada se završava obavezno

obrazovanje i koja imaju pravo da pristupe tržištu rada i učestvuju u nastavnim programima dizajniranim za odrasle. Lica mlađa od 18. godina mogu zatražiti odobrenje od roditelja za zaključenje ugovora za pohađanje nastave.

„**Obrazovanje i osposobljavanje odraslih**“ podrazumeva opšte javno i privatno obrazovanje i osposobljavanje koje se nudi odraslim (ili za osobe starija od 15. godina, koji imaju pravo da pohađaju nastavu koja je utvrđena za odrasle.

„**Institucija za obrazovanje i osposobljavanje**“, u smislu ovog zakona označava školu ili bilo koju drugu javnu ili privatnu instituciju koja je licencirana za pružanje programa za obrazovanje i formalno osposobljavanje odraslih. Ovom definicijom nisu obuhvaćeni poslodavci i preduzeća koja organizuju osposobljavanje svojih radnika, ili organizacije koje organizuju neformalne tečaje i seminare i/ili pružaju mogućnosti za pohađanje nastave, osim onih koje su propisane ovim zakonom.

„**Pohađač**“ je svaka registrovana osoba u bilo kom programu za obrazovanje i osposobljavanje odraslih.

„**Školska godina**“ znači vremenski period određen od institucije MONT-a.

„**Savet za razmatranje osposobljavanja nastavnika**“ znači struktura sa tim imenom ili drugim imenom osnovana od MONT-a sa kompetencijom da bi odobravao kvalifikaciju, dokvalifikaciju i stručni razvoj nastavnika.

„**ISCED**“ označava Klasifikaciju međunarodnih standarda za obrazovanje, objavljenih od UNESCO-a, na kojima se zasniva obrazovanje na Kosovu, kao što je definisano u Aneksu zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju.

„**Andragog**“ znači nastavnik koji je osposobljen za rad sa odraslima.

„**Certifikacija**“ označava službeno priznavanje dostignuća, odnosno priznavanje određenog stepena obrazovanja ili osposobljavanja kao i mogućnost polaganja određenog testa ili ispita. U kontestu obrazovanja i osposobljavanja odraslih, to predstavlja formalno dostignuće učenika (odgovarajuću veštinu, znanje i stavova).

„**Certifikat**“ označava svaku ispravu koja se izdaje nakon uspešnog završetka određenog kursa ili programa za obrazovanje i osposobljavanje ili nakon polaganja ispita u instituciji za obrazovanje i osposobljavanje koja je uredno registrovana i licencirana.

„**E-learning**“ učenje pomoću informativnih i komunikativnih tehnologija (TIK).

„**Informalno učenje**“ učenje koje se stiče u svakidašnjem životu, na radnom mestu, u porodici ili u toku slobodnog vremena.

„**Formalno učenje**“ zasniva se na nastavnim programima koji se nude u licenciranim institucijama za obrazovanje i osposobljavanje, koje koriste programe koje je donela MONT. Takva nastava je strukturirana i pruža mogućnost za dobijanje sertifikata.

„**Neformalno učenje**“ zasniva se na nastavnim programima koji se razlikuju od programa navedenih u definiciji o formalnoj nastavi, shodno ovom zakonu. Ova nastava može se ostvarivati u okviru istih institucija za obrazovanje i osposobljavanje koje nude programe za formalnu nastavu ili potpuno samostalno. Ipak, ovaj oblik nastave je sistematičan u odnosu na ciljeve, trajanje i nastavna sredstva.

„**Naknadna nastava**“ kasne dobijene osnovne kvalifikacije, koje bi u stvari trebale da se dobiju u toku obaveznog obrazovanja.

„**Učenje tokom čitavog života**“ podrazumeva sve nastavne aktivnosti u toku života za sticanje znanja i kvalifikacije.

„**Ocenjivanje znanja**“ podrazumeva ocenjivanje znanja koja su učenici stekli u odnosu na veštinu, znanja i stavove. Definicija može obuhvatiti mnoge načine ocenivanja, uključujući teoretske i praktične ispite.

Član 3

MONT, u saradnji sa ostalim ministarstvima regionalnim kancelarijama za obrazovanje (RKO) i opštinskim direkcijama za obrazovanje (ODO) koordinira planiranje, razvoj i implementaciju obrazovanja i osposobljavanja odraslih.

Prilagođenje sistema obrazovanja za Odrasle

Član 4

U domenu oblasti koja se uređuje ovim zakonom, MONT mora proces obrazovanja odraslih prilagoditi sklonostima i životnom dobu polaznika.

Član 5

U javnim institucijama obrazovanja i osposobljavanja odraslih zabranjuje se politička i verska propagantna aktivnost.

Član 6

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih je integralni deo sistema obrazovanja na Kosovu.

Organizovanje obrazovanja i osposobljavanja odraslih

Član 7

7.1. Obrazovanje i osposobljavanje odraslih, kao što je definisano u članu 1. ovog zakona, organizuje se u institucijama za obrazovanje i osposobljavanje koje su registrovane i licencirane za ovu svrhu prema pravilima utvrđenim administrativnim uputstvom.

7.2. Institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih koje su licencirane za organizovanje nastave propisane ovim zakonom, moraju biti registrovane kao pravna lica.

Regulisanje i kontrola

Član 8

MONT je odgovorno za podršku i kontrolu sprovođenja ovog zakona.

Program obrazovanja

Član 9

9.1. Program za obrazovanje i osposobljavanje odraslih sastavlja i usvaja Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju, u saradnji sa ostalim ministarstvima.

9.2. Privatni nosioci obrazovanja i osposobljavanja sastavljaju svoje programe koje ih odobrava MONT.

9.3. Programi za obrazovanje i osposobljavanje odraslih moraju biti u skladu sa Evropskim primenjivim standardima.

Ispiti

Član 10

Ispiti koji se organizuju za odrasle koji prate program dopunskog obrazovanja, ili za koje je potrebna formalna certifikacija, moraju biti u skladu sa postojećim standardnim zahtevima koji važe za redovne učenike.

Dokumentacija

Član 11

Certifikati i diplome kojima se dokazuju dostignuća učenika iz programa obrazovanja odraslih, ograničavani prema ovom zakonu moraju biti standardizovane i usvojene od strane MONT.

Isplata

Član 12

Školovanje u nivou obaveznog obrazovanja po zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju je besplatno, dok se za neobavezno obrazovanje i osposobljavanje vrši participacija na osnovu Administrativnog uputstva donošene od strane MONT-a.

Nediskriminacija

Član 13

Stariji pohađači imaju pravo da budu jednako tretirani, bez diskriminacije na etničkoj, prema političkim i verskim ubedenjima, nacionalnom i društvenom poreklu, polnoj pripadnosti i ograničenim sposobnostima.

II - POSEBNE ODREDBE

Godišnji plan rada

Član 14

14.1. Obrazovni rad u institucijama za obrazovanje i osposobljavanje odraslih ostvaruje se putem javnih i privatnih obrazovnih programa prema godišnjem planu rada.

14.2. Godišnji plan rada institucija za obrazovanje i osposobljavanje odraslih izradiće se u skladu sa odgovarajućim zahtevima Administrativnim uputstvom MONT-a.

Programi i evidencija

Član 15

15.1. Institucije i ostale vaspitno-obrazovne organizacije dužne su da programe obrazovanja kao i organizovanje rada predstave za odobrenje MONT-u

15.2. Institucije i organizacije obrazovanja i osposobljavanja odraslih održavaju redovnu evidenciju svog rada.

Upis-javni konkurs

Član 16

16.1. Na obrazovanje i osposobljavanje po programima odrasli se upisuju na osnovu javnog konkursa.

16.2. Objavljeni konkurs treba da sadrži ove podatke:

- a) Tražene uslove za upis u skladu sa ovim zakonom koji obuhvataju dotični programi obrazovanja i ostali standardi određeni od institucije obrazovanja za odrasle;
- b) Broj slobodnih mesta određeni za upis;
- c) Način i uslovi realizovanja obrazovanja i osposobljavanja kao i uslovi njenog izvršenja sa uspehom;
- d) Visina isplata za pohađače

16.3. Konkurs iz stava 16.1, 16.2. treba objavljivati mesec dana pre početka nastave

16.4. Radi zaštite interesa pohađača, posebno uzrasta ispod 18. godina, MONT će doneti administrativno uputstvo kojim će se utvrditi kriterijumi i postupci za selekciju kao i aspekti nastavnih ugovora za nastavne programe za odrasle, shodno zakonu.

Upis

Član 17

Kriterijumi za selekciju moraju imati u vidu potrebe pojedinaca za obrazovanjem i njihove mogućnosti za savlađivanje ponuđene nastave, u skladu sa uslovima i postupcima utvrđenim konkursom.

Upis po ugovoru

Član 18

18.1. Odrasli se mogu upisati u nastavnim programima koji se ne finansiraju, ne subvencioniraju i kofinansiraju od javnih sredstva i na osnovu ugovora koji sklapaju sa Institucijama i organizacijama obrazovanja za odrasle.

18.2. Upis po ugovoru se vrši prema administrativnom uputstvu donet od strane MONT-a.

Ostale osobine organizovanja obrazovanja za odrasle

Član 19

19.1. Trajanje programa i planiranje ostvarivanja obrazovnog rada za odrasle može se odrediti i drugačije u odnosu na redovan školski kalendar obrazovnih institucija.

19.2. Institucije i organizacije za obrazovanje koje organizuju tečaje za dobijanje sertifikata, trebaju da najmanje dva puta godišnje objavljuju rokove za ispite i obrazovane programe koje realiziraju.

19.3. Specifikacijama, potrebama, i mogućnostima učesnika u obrazovanju odraslih usklađuju vreme trajanja obrazovanja, redosled učenja predmeta, ili njihovih dela, način i forme vrednovanja.

Pohađači obrazovanja i osposobljavanja za odrasle

Član 20

Pohađači u obrazovanju i osposobljavanju odraslih usvajaju znanje, veštine i navike po posebnim programima obrazovanja za odrasle kao i delovima nastavnih programa za mlade.

III - PROGRAMI OBRAZOVANJA

Član 21

21.1. Programi za obrazovanje i osposobljavanje odraslih, bez obzira na to da li se pružaju uz naknadu ili besplatno, imaju za cilj razvijanje veština, sklonosti i znanja u skladu sa ciljevima za podizanje opšteg nivoa obrazovanja, kulture i stručnih sposobnosti odraslih. Takvi programi treba da obuhvataju osnovne veštine, građansko vaspitanje i demokratiju, nastavu namenjenu manjinskim zajednicama i za odrasle sa posebnim potrebama, učenje stranih jezika, učenje albanskog jezika od stranih građana i ostalo obrazovanje za odrasle.

21.2. Obrazovanje i osposobljavanje se uverava sa službenim dokumentom po nastavnim programima za odrasle i ostalim nastavnim programima, određeni po zakonu, koji ne regulišu delatnost obrazovanja za koje je MONT odredio ekvivalentan standard obrazovanja ili prema delovima obrazovnog programa za omladinu prema kojima se postiže javno obrazovanje

21.3. Ekvivalentnost i nostrifikacija ovih dokumenata se vrši sa administrativnim uputstvom.

Proveravanje obrazovanja i osposobljavanja

Član 22

22.1. Odrasli dobijaju kvalifikacije polaganjem ispita nakon pohađanja odgovarajućeg programa nastave.

22.2. Obrazovanje i osposobljavanje može se postići i sa uveravanjem i dokazivanjem znanja, sa ispitima ili na osnovu službenih dokumenata.

Član 23

23.1. Pohađači polaganjem ispita dokazuju svoja znanja, veštine i sklonosti u instituciji u kojoj se ostvaruje obrazovni program bez obzira na način njihovog sticanja.

23.2. U slučajevima kada se kao prema članu 9 ovog zakona, proverava znanje programima obrazovanja po kojima se postiže obrazovanje i osposobljavanje, o ekvivalentnosti, nivou znanja, koje se uverava i dokazuje preko ispita, u dotičnim institucijama za obrazovanje i osposobljavanje odraslih, pohađač uzima službeni dokumenat.

Član 24

24.1. Program obrazovanja i certifikovanog osposobljavanja za odrasle ima opšti i posebni deo.

24.2. Obim i sadržaj programa obrazovanja za odrasle koji obuhvata obrazovanje i osposobljavanje, određuju se u skladu sa zakonima koji regulišu ove segmente obrazovanja i administrativnim uputstvima MONT-a

Objavljivanje programa obrazovanja

Član 25

Obrazovni program za obrazovanje i osposobljavanje odraslih mora se, pre objavljivanja konkursa za upis, objaviti u sredstvima javnog informisanja.

IV - USLOVI

Vršenje delatnosti

Član 26

26.1. Na osnovu ovog zakona, za obrazovanje i osposobljavanje angažovaće se osobe sa odgovarajućem kvalifikacijom za program koji se nudi. Za ovu svrhu mogu se angažovati nastavnici, treneri, instruktori i ostali stručnjaci.

26.2. MONT donosi, administrativna uputstva za način i rok ispunjavanja uslova predviđenim ovim zakonom.

26.3. Statutarna pitanja institucija i organizacija za obrazovanje i osposobljavanje odraslih i uslovi za nastavnike i saradnike određuju se u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi

Član 27

27. 1. MONT nakon pribavljanja mišljenja od Akreditivne Agencije Kosova i ostalih institucija, utvrdiće uslove i kriterijume za finansiranje javnih institucija za obrazovanje i osposobljavanje odraslih.

27. 2. Institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih koje se finansiraju iz javnih sredstava, moraju ispuniti minimalne uslove i kriterijume utvrđene administrativnim uputstvom koje donosi MONT. Administrativnim uputstvom utvrdiće se sledeća pitanja:

- a) Odgovarajuće obrazovne i andraloške kvalifikacije;
- b) Materijalne/fizičke izvore (prostor, opremu i pomoćni materijal za nastavnike);
- c) Zdravstvena i bezbednosna pitanja.

Član 28

28.1. Minimalne uslove i standarde o prostorima i sredstvima za smer obrazovanja određuje Ministarstvo za obrazovanje (u daljem tekstu: ministarstvo).

28.2. Prilikom pripremanja uputstva ministarstvo je dužno da primi mišljenje Akreditivne Agencije Kosova (AAK), Odbora stručnjaka za izradu nastavnih planova i programa i udžbenika i ostale odgovarajuće agencije.

Registriranje i licenciranje

Član 29

29.1. Institucije i organizacije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih, koje realiziraju javne vredne programe ili programe koje se finansiraju iz javnih sredstava, mogu realizirati delatnost obrazovanja nakon što su se registrirale u registar institucija i organizacija obrazovanja za obrazovanje i osposobljavanje odraslih (dalje: registar) kojeg vodi MONT.

29.2. Formu i sadržaj registra verifikuje Ministarstvo za obrazovanje.

Odgovornosti

Član 30

30.1. MONT priprema kataloge i standarde za procenivanje znanja, posedovanje kojih je uslov da bi uzeo dokument dotičnog nivoa.

30.2. Radi sticanja kvalifikacija, dostignuća u obrazovanju i sposobljavanju koje se dokazuju putem certifikata i drugih službenih dokumenata iz posebnih programa za obrazovanje odraslih i ostalih programa prilagođenih mladima od drugih delova obrazovanja, moraju biti u skladu sa standardima za formalno obrazovanje.

V - INSTITUCIJA VREDNOVANJA

Član 31

31.1. Institucija vrednovanja (škola i institucija gde se vrši obrazovanje i osposobljavanje) dotičnog nivoa vrši vrednovanje dobijenih znanja i za ovu svrhu:

- a) Formira komisije za vrednovanje za teoretske i stručne oblasti.
- b) Objavljuje rokove i određuje kriterije za vrednovanje znanja i održava evidenciju za postignute rezultate
- c) Izdaje dokumentaciju o polaganju ispita ili završenju određenog nivoa sa očekivanim uspehom
- d) Dobijeni dokumenti u toku osposobljavanja trebaju biti ekvivalentni sa dokumentima redovnog školskog obrazovanja.

31.2. Nakon uspešnog završavanja kursa ovi dokumenti (svedočanstvo, diploma) će biti ekvivalentni sa standardima savremenih međunarodnih sistema.

Evidencija Član 32

32.1. MONT donosi administrativna uputstva u vezi sa upisom, održavanjem i očuvanjem ličnih podataka u skladu sa ovim zakonom i ostalim odgovarajućim zakonima iz ove oblasti.

32.2. Prilikom statističke obrade podataka i analize, lični podaci se mogu koristiti ili podneti samo na način na koji će identitet učenika ostati nepoznat.

Osnivanje institucija za obrazovanje i osposobljavanje odraslih Član 33

33.1. Javne institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih osniva MONT u saradnji sa ostalim ministarstvima.

33.2. Institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih mogu se osnovati kao javne institucije ili se mogu organizovati u školama, u organizacijama za obrazovanje i osposobljavanje odraslih, koje su upisane i licencirane na osnovu zakona.

33.3. Javne institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih može se osnovati prema uslovima određenim ovim zakonom.

33.4. Privatne institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih osnivaju se od privatnih pravnih osoba i licenciraju se od MONT-a.

VI - UPRAVLJANJE

Direktor, rukovodilac Član 34

34.1. Direktor je upravnik i rukovodilac rada u instituciji za obrazovanje i osposobljavanje odraslih.

34.2. Rukovodioca javne institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih bira osnivač.

34.3. Rukovodioca privatne institucije bira osnivač.

34.4. Direktor, pomoćnik direktora, rukovodilac, treba da ima završenu univerzitetski stepen i najmanje tri godine stručnog iskustva u oblastima određenog obrazovanja.

Struktura upravljanja
Član 35

35.1. Unutrašnja organizacija javnih institucija za obrazovanje i osposobljavanje odraslih uređuje se postojećim odredbama upravljanja i menadžiranja, definisana odgovarajućim zakonodavstvom koje se primenjuje u instituciji.

35.2. Javne institucije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih, osnovanih za ostvarivanje programa utvrđenih ovim zakonom, obrazuju upravni odbor u kome se uključuju adragozi, drugi eksperti i rukovodilac praktičnog osposobljavanja. Ovaj upravni odbor održava redovne sastanke za:

- a) Razvoj, sprovođenje i ocenu programa za obrazovanje i osposobljavanje odraslih;
- b) Davanje mišljenja u vezi sa izradom i sprovođenjem godišnjih planova rada;
- c) Predlog mera za poboljšanje kvaliteta nastave;
- d) Utvrđivanje kriterijuma za ocenu znanja, veština i sklonosti.

VII- FINANCIRANJE

Član 36

36.1. MONT i ostala ministarstva iz okvira svog budžeta deli posebnu budžetsku liniju za finansiranje godišnjeg programa za osposobljavanje odraslih.

36.2. Aktom osnivanja nove budžetske linije, određuju se izvori, način i uslovi sakupljanja sredstva za realizaciju godišnjeg plana obrazovanja i osposobljavanja za odrasle.

36.3. Godišnjem programu obrazovanja odraslih mogu pomagati i unutrašnji i strani donatori.

VIII - KAZNE NE ODREDBE

Kazna
Član 37

37.1. Zabranjuje se obavljanje organizovanja delatnosti za obrazovanje i osposobljavanje odraslih za fizička i pravna lica bez registracije i licenciranja.

37.2. U slučajevima obavljanja organizovanja delatnosti obrazovanja i osposobljavanja odraslih bez registracije i licenciranja pravno lice se novčano kažnjava u iznosu 10.000 €

37.3. Odgovorno fizičko lice koje obavlja delatnost organizovanja obrazovanja i osposobljavanja odraslih bez registracije i licence novčano se kažnjava u iznosu od 2.500 €

37.4. Prihodi od naplaćenih kazni slivaju se u Konsolidovani Budžet Kosova.

Prelazne Odredbe

Član 38

38.1. Javne institucije obrazovanja koje su licencirane i koje organizuju proces obrazovanja za odrasle do donošenja ovog zakona nemaju potrebu da se licenciraju, ali dužne su da normativne akte usklade sa ovim zakonom u roku od 6 meseci.

38.2. MONT u saradnji sa ostalim ministarstvima donosi administrativna uputstva radi upotpunjavanja i implementiranja ovog zakona.

Član 39

Rok za donošenje administrativnih uputstva određeno ovim zakonom biće šest meseci od stupanja na snagu ovog zakona

Član 40

Sve institucije i organizacije za obrazovanje i osposobljavanje odraslih u roku od 6 meseci treba da budu registrovane i licencirane.

Član 41

41.1. Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe sve zakonske odredbe koje su regulisale ovu oblast.

41.2. Ovaj zakon stupa na snagu nakon usvajanja u Skupštini Kosova i proglašenja od Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara.

Zakon Br. 02/L-24
22. jul 2005.

Predsednik Skupštine Kosova,

akademik Nexhat Daci